

Clódóirí Lurgan Teo.

Indreabhán, Co na Gaillimhe.
Fón: 091 593251 Faics: 091 593157

• CLÓDÓIRÍ NA GAELTACHTA •

Leabhra

Foirmeacha

Cláranna

Leabhra NCR

Póstaeir

Nuachtlitreacha

Cártaí Gnó

Stáiseanóireacht

Tuarascálacha

Billeoga Aifrin

GACH CINEÁL CLÓDÓIREACHT & CEANGAL LEABHAR

Cuir Glaoch Orainn

Úsáid Nua do Phortaigh i gCois Fharraige

Caitlín Nic an Ullaigh

D'éirigh le Comharchumann Shailearna cúnamh a fháil ó Údarás na Gaeltachta agus ó Bhord Fáilte le bealach siúlóide a dhéanamh ar straidhp de thalamh portaigh ó thuaidh den tSeanscoil. Tá an píosa seo ag síneadh ó bhóthar na Seanscoile soir chomh fada leis an draein mhór. Tá míle bealaigh de chosán adhmaid déanta ar an bpíosa portaigh seo.

Is deis é an cosán seo do mhuintir na háite a bhfuil suim acu tabhairt faoi shiúlóid sléibhe agus gan a gcosa a fhlúchadh. Is seans freisin é do ghasúir na háite agus do ghasúir ó áiteanna eile turais scoile a thabhairt ar an áit seo. Meallfaidh sé gasúir ó áiteanna eile sa tír teacht chun na háite ag amanna sa mbliain seachas an samhradh. Méadóidh seo meas na hóige ar an timpeallacht. Is bealach é seo ag Údarás na Gaeltachta trí Ghaelsaoire agus ag Bord Fáilte le turasóirí ó áiteanna éagsúla sa domhain a mhealladh le staidéar a dhéanamh ar chuid d'acmhainní nádúrtha an cheantair

seo. Amach anseo beidh saotharlann sa stór ar chúl na Seanscoile. Beidh an tionsamh seo á mhaoiniú ag Bord Fáilte agus ag Gaelsaoire i gcomhar le hOllscoil na hÉireann Gaillimh. Nach mór an t-athrú atá ar shaol na ndaoine óga sa taobh seo tíre le roinnt bhlianta? Go deimhin, is beag gasúr a chuaigh trí seanscoile ó 1885 go dtí 1972 nach raibh an chuid is mór den samhradh caite ar an bportach acu ag scaradh, ag gróigeadh agus ag cur amach mhóna. Is dóigh gur trí fhístheip a choinneofar cuimhne amach anseo ar obair phortaigh an ama atá caite.

Ó chlér: Pádraic Bán Breathnach (An Chathair) agus Johnny Dan Ó Curraoin (An Chathair)

Ó chlér: Máirín na mBreathnaigh (Lochán Beag), Ultan Kerrigan (Bleá Cliath), Seán Phádraic Sheáin Bhairbre Ó Finneadha (Lochán Beag) - An "Champion" mar a b'fhearr aithne air.

Lá dá raibh muid ag cur isteach fuinneoga sa tseanscoil Ltháinig Gearóid de Faoite, iarbhainisteoir Chomharchumann Shailearna Teo., chugainn, agus alt beag aige as páipear nuachta faoi chóras teasa. Córas nua a bhí i gceist, nach raibh sa taobh seo tíre go fóill. Léigh mé é, agus dúirt mé nach ndéanfaidh sé aon dochar tuilleadh eolais a fháil amach faoin rud nua seo. Comhlacht as Cloich na Coillte i gCo. Chorcaí a bhí ag plé leis an mbealach nua seo le teas a chur ar fáil gan ola, gual ná móin.

Rinne Gearóid teangmháil leo, agus ba ghearr ina dhiaidh sin go raibh Barry Donavan ón gComhlacht ar shráid na seanscoile agus chuile eolas aige faoin gcóras nua seo. Phléigh muid go mion é, agus phléigh Gearóid le hÚdarás na Gaeltachta é, agus tar éis cuid mhaith cainte shocraigh muid gur cheart dúinn tabhairt faoi. Ba é seo an chéad cheann acu seo sa taobh seo tíre, ach tá roinnt mhaith acu sa gceantar agus in Árann ó shin.

'Sé an chaoi a n-oibríonn an fearas seo ná go gcuirtear píopaí leathorlaigh faoin urlár coincreíte chuile hocht n-orlaí agus trí nó ceathair de throithe ar domhain agus an ceangal uilig déanta ag pointí áirithe os cionn an urláir sa mballa, rud a dtugann siad ilphiobán nó *manifold* air. Is píopaí speisialta iad seo agus ní bhíonn aon phiopa ceangailte le chéile faoin urlár. Ó na hilphiobáin seo, bíonn dhá phiopa ag dul amach go dtí an seomra gléasra nó *plant-room*. Séard atá sa seomra gléasra ná teachtín beag, tuairim is sé troithe le sé troithe. Anois, tá an méid céan na píopaí le cur taobh amuigh 2m ar domhain faoin gcréafóg;

UISCE TE Á BHAINT AS UISCE FUAR

Breandán Ó Tuairisg

píopaí 'hydradome' iad seo agus, aríst, níl aon chead aon dá phiopa a bheith ceangaile dá chéile faoi thalamh, ach iad ar fad ag dul go dtí an t-ilphiobán taobh amuigh sa ngarraí agus uaidh sin tá dhá phiopa ag dul go dtí an seomra gléasra. Sa seomra gléasra seo tá rud ar a dtugtar malartán teasa nó *heat exchanger* air, mar gheall go bhfuil an t-uisce atá taobh amuigh níos teocha na an t-uisce atá taobh istigh faoin urlár; agus ansin sa seomra beag seo baineann an malartán teasa teas ón uisce atá taobh amuigh agus cuireann sé leis an uisce atá taobh istigh é. Anois, ní mheascann an dá uisce le chéile agus ní théann an t-uisce atá taobh amuigh isteach sa scoil ná an t-uisce atá taobh istigh amach.

Is coras an-simplí é nuair atá sé déanta. Rud beag níos costasai ná córas ola, ach nuair atá sé déanta tá tú ag sábháil airgid. Is dóigh liom go mbrisfeá cothrom tar éis dó nó trí de bhlianta. Is córas an-ghlan é, agus thar a bheith compóirteach agus saor le rith. Mholfainn do dhuine ar bith a bheadh ag togáil tí ceist a chur faoi, mar creidim gurb é sin an bealach le teas a chur ar fáil i do theach. Ba mhaith liom buíochas a ghabháil le hÚdarás na Gaeltachta a thug an-chabhair airgid dúinn leis an gcóras nua seo a chur isteach.